

Cours de tibétain - Sangtcheu Meunlam - leçon 16

1. Traduction et analyse

Strophe 17

ཀྱུལ་བ་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་གྲུང་ཉེ། །
བབང་པོ་སློང་བ་ཡོངས་སུ་རྗོགས་བྱེད་ཅིང་། །
ཚུལ་ཁྲིམས་སློང་བ་དེ་མེད་ཡོངས་དག་པར། །
རྟག་ཏུ་མ་ཉམས་སློབ་མེད་སློང་བར་ཤོག།

Suivant les pas de tous les Victorieux,
Je m'engage à parfaire entièrement la noble conduite.
Puisse-je pratiquer une discipline de vie immaculée et parfaitement pure,
Jamais ternie, toujours irréprochable. [17]¹

En suivant l'exemple des victorieux,
Puisse-je parfaitement accomplir la conduite excellente !
Puisse ma conduite éthique être pure et sans faute
Et puisse-je agir de façon irréprochable en toute situation ! [17]²

[ཀྱུལ་བ་ཀུན་+གྱི་+རྗེས་+སུ་] [སློབ་གྲུང་+ཉེ།]།
[བབང་པོ་-སློང་བ་] [ཡོངས་+སུ་] [རྗོགས་བྱེད་+ཅིང་]།
[ཚུལ་ཁྲིམས་-སློང་བ་] [དེ་མེད་] [ཡོངས་-དག་པར་]།
[རྟག་+ཏུ་] [མ་+ཉམས་] [སློབ་མེད་] [སློང་བར་+ར་+ཤོག]།

¹ Traduction Claude Al, revue par JM.

² Traduction Audrey Desserrières, livre des Kagyu Meunlam

2. Traduction littérale et analyse grammaticale

Première phrase

ཀུལ་བ་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་ལྷུང་ཏེ།

- ཀུལ་བ་ : "victorieux", "conquérant", terme honorifique désignant le Bouddha.
- ཀུན་ : "tous", "l'ensemble".
- གྱི་ : particule génitive reliant "tous les victorieux" à ce qui suit.
- རྗེས་སུ་ : "à la suite de", "selon".
- སློབ་ : verbe "étudier", "s'entraîner", "apprendre".
- ལྷུང་ : verbe auxiliaire indiquant un changement d'état ou une transformation.
- ཏེ་ : particule de liaison indiquant que cette phrase est liée à la suivante.

Deuxième phrase

བཟང་པོ་སློབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་ཅིང་།

- བཟང་པོ་ : "excellent", "vertueux", "bon".
- སློབ་པ་ : "conduite", "pratique", "comportement".
- ཡོངས་སུ་ : "complètement", "entièrement".
- རྫོགས་ : "compléter", "parfaire", "accomplir".
- བྱེད་ : verbe "faire", "accomplir".
- ཅིང་ : particule de liaison connectant cette phrase à la suivante.

Troisième phrase

ཚུལ་ཁྲིམས་སློབ་པ་རྫི་མེད་ཡོངས་དག་པར།

- ཚུལ་ཁྲིམས་ : "discipline morale", "éthique".
- སློབ་པ་ : "conduite", "pratique", "comportement".
- རྫི་མེད་ : "sans tache", "immaculé" (རྫི་ : "tache", མེད་ : "sans").
- ཡོངས་ : "entièrement", "complètement".
- དག་པར་ : "pur" (དག་པ་ : "pur", ར་ : particule oblique).

Quatrième phrase

རྟག་ཏུ་མ་ཉམས་སློབ་མེད་སློབ་པར་ཤོག།

- རྟག་ཏུ་ : "toujours", "constamment".
- མ་ : particule de négation.
- ཉམས་ : "détériorer", "dégrader".
- སློབ་ : "défaut", "imperfection".

- མེད་ : "sans", particule négative.
- ལྷོད་པར་ : "pratiquer", "se comporter" (ལྷོད་པ་ : "pratique", ི་ : particule oblique).
- ཤོག་ : particule optative indiquant un souhait, "puisse-je", "puissions-nous".

Traduction littérale complète du passage:

Devenant un disciple suivant tous les Victorieux (Bouddhas), accomplissant parfaitement la conduite excellente, et pratiquant une discipline morale immaculée et parfaitement pure, puisse-je/puissions-nous toujours pratiquer sans dégénérescence ni défaut.

3. Vocabulaire

མུལ་བ་	victorieux, conquérant, Bouddha
གུན་	tous, l'ensemble
མྱི་	particule génitive
རྗེས་སྲུ་	à la suite de, selon
ཚོལ་	étudier, s'entraîner, apprendre
ལྟར་	verbe auxiliaire (changement d'état)
ཏི་	particule de liaison
བཟང་པོ་	excellent, vertueux, bon
སྤྱོད་པ་	conduite, pratique, comportement
ཡོངས་སྲུ་	complètement, entièrement
རྗོགས་	compléter, parfaire, accomplir
བྱེད་	faire, accomplir
ཅིང་	particule de liaison
ཚུལ་སྲིམས་	discipline morale, éthique
ཉི་མེད་	sans tache, immaculé
ཉི་	tache
མེད་	sans
ཡོངས་	entièrement, complètement
དག་པར་	pur (avec particule terminative)
དག་པ་	pur

ར་	particule oblique
ཉག་ཏུ་	toujours, constamment
མ་	particule de négation
ཉམས་	détériorer, dégrader
ཉེན་	défaut, imperfection
སློད་པར་	pratiquer, se comporter
ཤོག་	particule optative (souhait)

4. Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen³, suite.

II. Le thème de la partie principale, [où l'aspiration est] vertueuse au milieu

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

1. La partie principale

i. La partie principale. a. L'aspiration par une intention pure (et 15 autres points).

a. L'aspiration par une intention pure བསམ་དག་གྲང་སེམས་མི་བརྗེད་དང་།

b. Ne pas oublier la bodhicitta

(1) Aspirer à se souvenir des vies antérieures

(2) Aspirer à devenir un renonçant

(3) Aspirer à l'entraînement à la conduite générale et à la discipline pure

གསུམ་པ་ནི།

རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་གྲུང་ཏེ། །བཟང་པོ་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་ཅིང་། །
ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་པ་དྲི་མེད་ཡོངས་དག་པར། །ཉག་ཏུ་མ་ཉམས་སློབ་མེད་སྤྱོད་པར་འོག།

Suivant les pas de tous les Victorieux,

Je m'engage à parfaire entièrement la noble conduite.

Puissé-je pratiquer une discipline de vie immaculée et parfaitement pure,

Jamais ternie, toujours irréprochable. [17]

དེའང་། ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་སློབ་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་བརྒྱུད་ནས་དུས་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་རྗེ་ལྟར་བསྐྱབ་པ་ལྟར་དེའི་རྣམ་ཐར་གྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པར་གྲུང་ཏེ།

En vérité, puissé-je, en gardant l'esprit d'aspiration et d'engagement (སློབ་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་, bodhicitta pranidhana et pravrtti) à travers toutes mes vies, suivre les traces de la biographie exemplaire des Victorieux (རྒྱལ་བ་, jina) des trois temps, m'entraînant comme ils se sont eux-mêmes entraînés.

³ Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge, Jamyang Kyentse Wangpo.

ཀུན་ནས་བཟང་པོ་ཕྱིན་བྱུག་གི་སྨོན་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱར་སློབ་པར་བྱེད་ཅིང་ཁྱད་པར་
ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་སྨོན་པ་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་མེད་པ་རང་ཞི་བདེའི་སེམས་ཀྱིས་མ་གོས་པས་
ཡོངས་སུ་དག་པ།

Puisse-je m'exercer de manière générale dans toute la conduite parfaitement accomplie de l'excellence universelle et des six perfections (བཟང་པོ་ཕྱིན་བྱུག་, bhadra paramita), et plus particulièrement dans la conduite des trois aspects de la discipline morale (ཚུལ་ཁྲིམས་, śīla) qui est parfaitement pure car immaculée (དྲི་མ་མེད་པ་, nirmala), n'étant pas souillée par le désir égoïste de paix et de bonheur pour soi-même (རང་ཞི་བདེའི་སེམས་ཀྱིས་མ་གོས་པས་).

དུས་རྟོག་ཏུ་ཚུལ་འཆལ་གྱིས་མ་གོས་པས་མ་ཉམས་ཤིང་འཁོར་གསུམ་དུ་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བས་སྨོན་
མེད་པ་སྟེ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྨོན་པར་ཤོག་ཅིག་པའོ། །

Cette discipline est sans dégénérescence (མ་ཉམས་, avikṣipta) car jamais entachée par l'immoralité, et sans défaut (སྨོན་མེད་པ་, nirdoṣa) car libre de toute saisie conceptuelle des trois sphères. Puisse-je pratiquer ainsi.